

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Concio Sexta Infra Octavam Ven. Sacramenti. Sextvm Mirabile. In quo de
admirandis SS. Eucharistiæ effectis est sermo.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

CONCIO SEXTA

INFRA OCTAVAM
VEN. SACRAMENTI.

SEXTVM MIRABILE.

In quo de admirandis SS. Eucharistiæ
effectis est sermo.

Partitio.

1. Quod Dei beneficia nutrientis nos obligent.
2. De effectibus Eucharistiæ in anima quoad peccata & opera mortificata.
3. Effectus alij spirituales.
4. Quod communionis vis maxima sit ad charitatem.
5. Communio valet ad cor corroborandum.
6. De effectibus Eucharistiæ corporalibus.
7. Miscellaneum effectuum Eucharisticorum.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors, & miserator Dominus, escam dedit timentibus se. Plal. 110.

FIGVRA.

2. Reg. 6. **D**omus Obededom Leuitæ gratiis & benedictionibus cœlestibus repleta fuit, quod fœderis arca ad aliquot menses in eadem esset commorata. Arca hæc, Auditores, vere Eucharistiæ figura fuit & prototypon, atq; innuere allegorice historia volebat, sacrosanctum hoc sacramentum, vt digne, summoque cum honore animam piam, spiritua- lemque ingressum est, omnia quam primum donis, gratijs, fauoribus, & benedictionibus cœlestibus repleti, ac cumulari. Felix beataq; illius præsentia, ac receptio illius penitus admirabilis, & effecta vere diuina & inaudita. De his hodierna die apud vos agam, & omnia illius genera, quam possum scitissime recensabo. Sed cœleste prius auxilium implo-
Bessai tom. 3. De sanct.

randum est, ad Spiritum paraclctum confu- giendum, eius gratia expetenda, simulque gloriosa Deipara inuocanda, nobis vt adesse & patrocinari dignetur: idcirco in genua pro- cumbamus, & cum Gabriele Archangelo ver- bis consuetis illam salutemus.

A VE MARIA.

Nihil est omnino, Auditores, quod homi- nes erga Deum magis deuinciat, magisque impediatur, ne maiestatem illius vlllo modo of- fendant, quam beneficiorum, & præsertim eorum, quæ ad alimentum, & vitæ huius su- stentationem spectant, recordatio, iugisque memoria. Exemplo nobis futurus est Iacob Patriarcha, qui cum ad extremam se redactû inopiam cerneret, & maxima victus penuria laboraret, votum vouet Deo, se, si panem in cibum, & vestem ad induendum uactus fue- rit, perpetuo vt Deum illum habiturum, to- toq; vitæ tempore fidele illi obsequium præ- stitutum. Audiamus promittentem: *Si fueris Dominus mecum, & dederit mihi panem ad ve- scendum, & vestem ad induendum, erit mihi Do- minus in Deum, &c.*

Hoc argumento vsus est in Deuterono- mio Deus, vtq; Hebræis representaret, quæ- rum illi deberent, ingratia illis beneficia, quæ ab ipso receperant, in memoriam reuocauit, atq; illa imprimis, quæ ad eorum educatio- nem, alimenta q; pertinerent: *Et recordaberis cuncti itineris, per quod adduxit te Dominus Deus tuus quadraginta annis per desertum, & dedit tibi cibum manna, quod ignorabas tu, & Patres tui quasi diceret, si colere me, & adorare debes, popule meus, quod tuus creator sim & con- ditor; matori profecto ratione, quod tuus sim benefactor; recorderis enim oportet omniû viarum, per quas te Deus quadraginta anno- rum spatio deduxit, interea dum in deserto commorareris quomodo tibi manna in cibum dederit, quod erat cibus & esca tibi non mi- nus quam Patribus incognita. Equo efficere volebat, illum, qui alit & educat, alumnos si- bi mirabili ratione deuincire.*

Quod egregie illustratur apud Ioannem, vbi Dominus postquam quinque panibus hos-

O o dea-

deaceis & duobus pisciculis quinque hominum millia refecisset, ita sibi alumnos illos deuinxit, vt publica illum voce deprædicarint, eius mirabilia diuulgarent, inq; Regem eligere voluerint: *Iesus ergo cū cognuisset, quia venturi essent, vt raperent eum, & facerent eum regem, &c.*

Ioan. 6.

Adorari meretur Deus, quod enutrit.

Et sane magnum singulareq; beneficium est, à Deo nutiri & educari, adeo vt si nulla alia eius amandi timendiq; esset ratio, vnum hoc sufficeret, quod ab eo & alamur & nutriamur, quique animas simul & corpora magna cura, sollicitudineque recreat ac pascit: vnica hæc consideratio, licet aliq; non forent, ad rationis præscriptum ponderata, nos illum in regem creare, & velut Deum sincere toto vitæ tempore adorare cogeret.

Gen. 41.

Ioseph non sine singulari Dei prouidentia ad secundaria regni Ægypti gubernacula promotus, cum iam frumenti magnam copiam coaceruasset, & vniuersos regni incolas in summa rerum inopia aluisset, publico omnium Satraparum, & Regis imprimis edicto honorem nactus est amplissimum, & generalis totius regni vicarius, & lingua Ægyptiorum, Saluator mundi est nuncupatus: *Et vocauit eum lingua Ægyptiaca Saluatorem mundi, &c.*

Cant. 1.

Videte igitur quomodo alimenta hominē obligent? quot, quantisque nominibus altiori debitorum constituant etiam populos barbaros & Deum ignorantes? Maior profecto Christianorum erga Deum obligatio, qui tanta anxietate, curaque illos educat, & nullo non tempore reficit.

Sponsa, dona, quæ à dilecto receperat, quotque nominibus erga illum esset deuincta, recensens inter cetera ait, eo potissimum nomine se obligatam, quod in cellaria illius ad gustanda vina esset introducta, in quibus reficeretur, & biberet largius: *Introduxit me Rex in cellaria sua.* Proh! quanto maior animæ erga Deum obligatio, sponsum inquam suū, quod quotidie illam non in cellam, sed ad Sacramenta, & præsertim ad Eucharisticum inuiter & introducat, vt ibidem corpore eam suo reficiat, & sanguine inebriet, quæ alimenta vere diuina sunt & cœlestia.

Magna animæ obligatio erga Deum.

Et sane singulare beneficium est liberaffimunicaque Dei manu enutriti, & non minor è contra ingratitudo, ipsum nolle agnoscere, & beneficij memoriam exuere. Vnde apud Isaiam expostulans Deus hanc Iudeis ingratitudinem exprobrat, quod scilicet ab illo enutriti, benefactorem contempnissent, & tantum non pedibus proculcassent: *Filios enutriti, ipsi vero spre erunt me,* quasi diceret, ægre me habet, & non mediocriter emacerat, quod postquam filios tam sedulo matureque educatum, ab iisdem negligat, offendat, & ad iracundiam prouocet. Nulla sane reperiri maior ingratitudo potest, quam Christianos, quibus datum est filios Dei & esse & dici (*Dei eis potestatem filios Dei fieri*) quique quotidie, tum quoad animam, tum quoad corpus in mensa Patris cœlestis reficiuntur ac pascuntur, quotidie delictis eum suis irritare & contemnere.

Christiano rum ingratitudo.

Ioan. 1.

De populi sui ingratitudine conquestus olim altissimus, eamq; sugillans & coarguens, inter cetera ei exprobrat, quod delicate enutritus ac impinguitus aduersus se infurrexerit, & refractarius recalcitrarit: *Incrassatus dilatus, impinguitus, postea recalcitrauit.* Dicere volebat: Quid hunc cœne populum impinguitum & velut equum hordeo in equili infartum, insolescendo me calcibus petere, in me insurgere, tollere cornua, murmurare, & præcepta mea pedibus proterere & pessundare? Profecto deplorandum ac lachrymis dignum, Christianos tam iucunde dulciterque in epulo Eucharistico refectos, & impinguitos, aduersus Deum insurgere, calcibus petere, immortigerose præbere. Nulla hac maior dici fingue ingratitudo potest.

Deut. 32.

Sortem suam deplorans Dauid, & aduersum fortunæ vultum, ait, nihil vnquam sibi visum grauius aut funestius, nihil quod illū affligeret magis, quam domesticos, coniuasq; aduersus se insurgere, & insidias in corpus suum moliri. Audite querelas & expostulationes: *Si inimicus maledixisset mihi, sustinuissem utique, tu vero homo vnanimis, dux meus & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos.* Quod olim de se ipso Dauid, idem de Deo sentiendum credendumq; si aliqua in illum offensa eorum cade-

Psalm. 54.

Nihil grauius domesticorum insidiis.

Gratis offensa eorum.

qui sæpius
communi-
cant.

cadere possit afflictio, nihil fore quod illum affligeret, torqueretq; magis, quam cum offensum se videt ab ijs, qui fideles se illius famulos esse jactant, sæpiusque ad communionem accedunt, & frequenter carnem illius & sanguinem in Eucharistia recipiunt. Nihil siquidem est, quod diuinam maiestatem magis offendat & irriter.

Hactenus hæc dicta, hinc vt fiat manifestum, quemadmodum Deo in finitibus nominibus deuincti sumus, quod alimenta nobis suppeditet, corpusq; enutriat, multo maiore nostram erga illum obligationem esse, quod animam in Sacramento Eucharistia enutriat ac pane reficiat Angelico, Sacramento in qua, quod omnium diuinorum memoriale & epitome; quod solitum nobis thema hactenus fuit: *Memoriam facit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus.* Inter tot mirabilia jam aliquod mihi delegi, quod sextum futurum sit, qui sunt mirabiles, quos producere in recipiente Sacramentum hoc solet, effectus: in quo vt ordinem consuetum seruem, primo de effectibus illius, quæ in anima, ac deinde de ijs, quæ in corpore producit, sum acturus, atque hinc videre potestis, quanta hic mirabilia delitescant.

II. Quod ad primum igitur spectat, antequam progrediar ulterius, sciatis oportet, Sacramentum inter cetera, quibus nuncupatur nominibus, tria potissimum habere, quæ primaria ac præcipua sunt, vt Angelicus Doctor Thomas ait: dicitur quidem hostia, communio & viaticum, idque ob triplicem temporis differentiam, hostia siquidem præteritum temporis spectat, quod mortis & Dominicæ passionis, in qua velut vera hostia ille Deo Patri oblatum fuit, memoriam reficit. Communio præsens denotat, quod corporis & sanguinis Iesu Christi manducatione cum illo vniti coniunctique maneamus. Denique viaticum futurum tempus innuit, quod Sacramentum hoc, velut viaticum & saluus conductus, cum ex hac vita decedimus, nobis dari soleat.

Primus Eucharistia effectus

Hoc supposito materiam jam auspico, dicoq; Lutherum nouorum commentatorem paradoxorum, de effectibus Eucharisticis

dum loquitur, asserere, primum Sacramenti peccatorum huius effectum esse, mortiferorum delictorum remissionem, & nullam idcirco ad id præiuxta Luthero remissionem, & nullam idcirco ad id præiuxta Lutherum. uiora admisisse flagitia nouit, eo aptiorem, dignioremq; esse, ad hoc vt Sacramentum admittatur: nec confessionem præquam necessariam esse, sed vnicam sufficere fidem, qua credit omnia sibi hac Sacramenti sumptione peccata à Deo condonanda. ita docet sermone de digna ad Eucharistiam præparatione, quæ anno millesimo quingentesimo decimo octauo habuit; hoc vero modo id conatur astruere, quod Redemptor Iesus peccatores & non iustos ad Sacramentum hoc vocare uenerit. Eiusdem quoq; opinionis est Martinus Kemnitius: contrarium in Institutionibus suis tradit Caluinus, & particulare iter ingressus, vult pœnitentia, prius hominem iustificari, docetq; fidem & charitatem ad dignam Eucharistiam recipendam imprimis requiri.

2. p. exam.
Conc. Trid.
Sess. 13. c. 2.

Catholica vero Ecclesia, omnes hæc hæreticorum opiniones conuellens, in Concilio Tridentino duo circa hoc imprimis docuit: primum, præcipuum, primariumq; Eucharistia effectum non esse mortaliū peccatorum remissionem, sed animæ nutritionem, & à peccando præseruationem. Alterum, præparationem ad Eucharistiam non solam, nudamque fidem esse, sed veram pœnitentiam, peccatorumq; confessionem. Quod è sacris literis abunde sufficienterq; astruere possumus. Primo in vniuerso sexto Ioannis capite dictum scriptumque non est, Sacramentum hoc ad peccatorum remissionem esse institutum, sed ad vitam spirituales duntaxat conseruandam, *Non morietur in aeternum.* Secundo Redemptor dixit: *Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus, &c.* è quo loco cernitur, Sacramentum hoc non nisi spirituale alimentum esse, quare absurdum & penitus ineptum est, cibum potumque mortuis porrigere.

Sess. 13. c. 2.

Ioan. 6.

Num. 9.

Tertio liquido id colligere est è figuris Testamenti veteris; Agnus enim Paschalis, qui Sacramenti huius figura, non nisi à mundis purificatisq; comedi poterat. Panes quoque propositionis inquinatis & immundis, & com-

2. Ar. 30.
E. Reg. 21.
Ecu. 22.

Ioan. 13.
Matth. 22.

I. Cor. 11.

4. Reg. 4.

Eucharistia
opera mor-
tua viuifi-
cat.

Mach. 1.

mercio muliebri pollutis non dabantur. Ad hæc quicunq; pollutus è carne sacrificiorum comedisset, in vita periculo versabatur, & anima in præsens discrimen adducebatur, uti in Leuitico scribitur. Deniq; in nouo Testamento Apostolorum prius pedes Redemptor lauit, quam sacram ijs Eucharistiam impertiret; quin & apud Matthæum grauissime animaduertum in illum, qui sine veste nuptiali ad Regias nuptias ingredi presumpserat. Apostolus adhæc id ipsum docet, dum probari summentem vult, antequam ad fumendum sese ingerat, *robet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat*

E quibus efficio insignem diligentemque præparatio nem in Eucharistie sumptione necessariam esse, atq; idcirco primum illius effectum non esse peccatorum lethaliū remissionem, nisi forte per accidens, & aliqua per excusabilem obliuionem adhuc in conscientia reperiantur, quamuis omnem & extremā fumens diligentiam adhibuerit, poenitentiam vr in se excitaret, diligenterq; ac serio omnes conscientia angulos excuteret.

Dicendum tamen Sacramento hoc peccata venialia directe & per accidens remitti bonisq; operibus, quæ peccatum occiderat, quibusq; omne meritū abstulerat, quæq; Theologi opera mortificata dicunt, vitam restitui. Elisei Prophetæ historia nobis id reddet manifestius. Hæc enim cum vidua Sunamitidos ædes subiret, filium illi suum ad vitam reuocauit; oleum illius & farinam multiplicauit: quod præfagium fuit & figura, Christum omnium Prophetarum regem, qui hoc Sacramento continetur, cum animam viduam & afflictam, quæ Deum & sponsum suum peccatis amisit, ingreditur, filios illius, id est, bona opera, quæ olim ediderat, sed quæ deinde peccatum morti tradiderat, resuscitaturum, & sacrum gratia oleum per poenitentiam iam acquisitum, & meritorum farinam multiplicaturum.

Ecce & aliam allegoriam. Israelita in captiuitatem Babylonicam eum adducerentur, ignem sacrum in pureo quodam obscuro defoderunt, ne in profanorum manus incidere, in quo septuaginta ipsius annis delituit,

tot enim annis in captiuitate mansere. sed vbi in libertatem restituti in patriam venerunt, & ignem quæsituri pureum aperuerunt, nihil ignis reperiunt, sed aquam quandam crassam & viscosam, quæ raris solis exposita flammam concepit & ignem petranxit, non inueniunt ignem, sed aquam crassam; *Et tempus affuit quo sol resulsit, qui prius erat in nubilo, accensus est ignis magnæ, ita ut omnes mirarentur.* Moralem hinc sensum expiscaturus aio: dum anima in peccati captiuitatem abducitur, ignis charitatis, de uotionisque in conscientia pureo jacet extinctus, nihilq; præter aquam peccati, & tenax mundanarum vanitatum viscus reperitur; at vbi captiuitas illa finem accipit, animaque liberata restituitur, quamprimum vt raris solis in hoc Sacramento resurgens exposita est, accenditur, totaque ignescit; quod per sacr. menti huius receptionem opera mortificata vitam recipiant.

Esse tradunt authores radicem quandam, Radix, quæ ad Solis cõpitem, & accenditur, mox vt in Solis conspectu spectum accenditur. Verum hoc an sit, nescio, scio tamen opera nostra & virtutes, veras salutis nostræ radices, peccato aridas, & quodammodo emortuas, quamprimum meriti vitam nascisci & accendi, vt Sacramenti huius in Eucharistia resplendentis radios sentire. Atque huc referre licet Psalmista illud: *Carb. nes succensi sunt a eo. Id est, opera nostra, quæ carbonum instar in peccato nigrescebant, lucida fieri, flammareque, cum ad Sacramenti Eucharistici ignem accesserint, incipiunt.* Sed habet & alios effectus non inferiores.

Præterita peccata remittit, & a futuris præseruat acruetur. In huius rei figuram factum est, vt arca Testamenti à terra Philistharum redeunte, & ad ripam Iordanis accedente, aqua superiores, quæ à fonte descendeabant, steterint, & inferiores defluerint: *steterunt a. Ios. 3. quæ descendentes in loco suo. Et ad instar montis tumescens apparebant procul ab vrbe, quæ vocatur Edon, vsq; ad locum Sarhan quæ autem inferiores erant, in mare solitudinis (quod nunc vocatur mortuum) descenderunt, vsquequo deficeret.* Arca hæc venerabile Sacramentum denotabat, quod mox vt ad animam accedit, aqua

Psal. 17.

Ios. 3.

quæ superiores stant, i.e. peccata præterita remittuntur, inferiores vero delabuntur & percutiunt; quod à futuris, quæ in animam deuolui poterant, præferret ac defendat.

Huc alludens Dauid obstupescit, quod arca veniente aquæ steterint, & cursum interruptentes ad caput suum reuersæ sint, *Psal. 13.* *Quid est tibi mare, quod in istis, & tu Iordanis, quia conuersus es retrorsum?* de mari quidem rubro scriptum est Exod. 14. de Iordane vero Iosue capite 5. Sed in venerabili Sacramento satius hoc est demirari, nam, vt ad arcam conspectum fluxus & vndæ marinæ non modo quieuerunt, sed etiam retrorsum conuersæ sunt; ita quoque ad Domini in hoc Sacramento præsentiam vitia fugiunt, superbiæ fluxus detumescent, ambitio subsidit, vanitas sopitur, & concupiscentiæ prauorumque desideriorum flamma extinguitur.

III. Quid apud Daniele similes filio Dei apparuit, in Babyloniæ fornacis ignem temperauit, vt tres pueros, qui in eandem coniecti erant offendere non potuerit, *Dan. 3.* *Et species quarti similis filio Dei* Mundus hic, auditores, Babylon quædam est, caro fornacis vice fungitur, & ignis concupiscentia, in qua quotidie animæ aduruntur & ardent, at mox vt Dei filius in hoc Sacramento delitescens, in hac fornace se conspiciendum tradit, ita ignem hunc moderatur, vt animis nocere non possit; appetitui dominatur, sensualitatem refranat, & humanarum passionum ardorem extinguit.

Animalia, quæ apud Ezechielem currum triumphalem trahere describuntur, diuersa inter se erant & distincta; at quoniam spiritus Domini erat in rotis, superne vero similitudo vultus hominis; ideo omnia pacata erant & quietata. Deus homo in hoc Sacramento haud dubie est, non igitur mirum est, passiones quiescere, & refractas iugum pati, quæ velut feræ quædam truculentæ & indomitæ, ac nimium inter se discrepantes vitæ nostræ currum trahunt, cum spiritus Dei & Deus ipse imperium hic exerceat. Hic scilicet vitia domantur, passiones cohibentur, atq; omnis in moribus corruptio corrigitur ac tollitur.

Socratem Philosophum cum salacem & Socratis libidinosum Sopyrus Physiognomicus censurasset, ridere coepit Alcibiades, qui id cogna-

ram audiebat, vt pote qui præceptorem longe alium virum nosset, & ab omni praua cupiditate remotissimum, sed defendere Physiognomicum coepit Socrates dicens, rem acu hic tetigit, & morbum meum quam scitissime è pulsu cognouit; si enim me sobritum, tempezantem & castum modo videas, Philosophiæ asseribendum, quæ naturam meam correxit, & animæ inclinationes refranans, in alium me virum commutauit. Idem de sancta communionem dicendum, ac credas velim, si humilem, prudentem, pium, castum, temperantem, honestæque conuersationis te videas, sacrosanctæ id Eucharistiæ asseribi oportere; illa quippe morum vitia tollit, naturæ corruptionem corrigit, & affluentem animabus gratiam imperitur.

Atque hic vnus è præcipuis Sacramenti Sacramentum hoc effectibus est, quod scilicet gratiam recipienti conferat, collatamque adaugeat; id naturæ corruptionem tollit. *Multiplicabis in anima mea virtutem* In quo obiter notandum, Eucharistiam viuentium cibum esse, Gratiam per quem, & cum quo homo, spiritualiter confert. in Baptismo regeneratus, in vita spirituali *Psal. 137.* conseruatur. Non igitur per illam prima gratia donatur, sed ei, qui iam per gratiam viuunt, non confertur; vnde Dei filius ait, *Ego veni, vt vitam habeant, & abundantius Ioan. 10.* habeant. Gratia enim tam abunde luculenterque hic confertur, nihil vt animæ denegari queat.

Hoc conuiuiorum apud veteres priuilegium erat, nihil vt denegari posset, quod in conuiuio- ter epulandum petitem esset. Ita prudens & rum priuilegia. cordata Esther populi sui libertatem, restitutionemque petitura, quem Aman inuidia *Esth. 7.* æstuans iam eodem nauerat expectauit, donec Assuerus mensæ accumberet, & oportu- num hoc tempus putauit, cum sciret, petita inter conuiuandum concedi solere. Hoc etiam tempus sibi delegit Herodias, cum filiz suæ, vt Ioannis Baptistæ caput in lance peteret, peteret inquam à rege, dum mensæ accumberet, *Et pœnituit re, em propter iusurandum, Matt. 14.*

dum, & propter simul discumbentes. Si in veterum conuiujs mos hic erat, melius is haud dubie in epulo Eucharistico seruetur; nihil enim hic animabus denegatur; hic audacter quilibet petant, hic audient, *Petite & accipietis.* Herodes dimidium regni se hic daturū puellæ iurauit, *Et iurauit illi, quia quidquid petieris, dabo tibi, licet dimidium regni mei.* At longe munificentior hic est Deus, nam integra se daturum spōdet regna, imo suos filios effecturum, & ex hominibus in Deos constituturum: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri: quod ad primum: Ego dixi, dii estis & filij excelsi omnes, quod ad alterum.*

Narrat Augustum Suetonius sex olim cōuiuas laute excepisse, utq; magis munificentiam splendoremque suum patefaceret, tres deorum & tres dearum schemate induisse, ipsūque in medio velut Deum supremum confedisse. friuolum hoc & absurdum, rei veritas tamen est, in Sacramento Eucharistico, homines deificari, & animas cœlestes penitus effici.

In hoc Sacramento Diabolus exploditur & fugillatur, quodq; olim ille ad arboris vitæ etiam inuitans promisit: *Eritis sicut dii, vere in Eucharistia nostra locum habere constat: quicunq; enim digne communicat, sicut Deus quidam sunt: & hoc testatur in Euāgelio Dominus, sicut misit me viuens Pater, & ego uiuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse uiuet propter me.* Cibus quidam mortem nobis attulit & calamitatem, nouus hic cibus vitam & diuinitatem adfert: *Qui manducat me, & ipse uiuet propter me.* O verba notatu dignissima! quasi dicere vellet, *Quæ admodum caro mea vitæ diuinæ particeps est, & verbo mirabili hac substantiarum personarumque vnione adunita est in incarnatione; ita quoque qui carnem meam manducauerit de vita mea participat, inque me ipsū per Sacramenti vnionem conuertitur.* Quod etiam à verbis illis colligere est, *Qui manducat carnem meam: in me manet, & ego in eo.* scio verba hæc diuersimode exponi posse; *in me manet*, id est, *in me uiuit*: nam qui Sacramentum hoc recipit, non in se uiuit, sed in Christo. atque hoc pacto se vixisse ait Paulus, *Viuo ego, iam non ego,*

viuit vero in me Christus, &c. id est, olim in mundo, in Iudaismo, inque peccatis vixi, sed iam mutata sunt omnia, & nouam vitam uiuo. *In me manet*, id est, *in me quiescit*; quod qui digne communicat, in Deo suo contentus sit, nihilque amplius in mundo desideret, nihil in terra concupiscat, similis illi, qui cœli desiderio æstuanus dicebat, *Et à te quid volui super terram.* At melior & conuenientior expositio est, *in me manet*, id est, *in me conuertitur*, Deus fit & est, non amplius homo.

Hic cogitationes sistas velim, ô homo, hic mentem in sublime sustollas, hic consideres, quantum peccatum sit à Deo se suo se iungere. Si tyrannus immanis & barbarus omnem magnum à abs te cibum auelleret & separaret, quem integro anno comedisses, an non insignem in te crudelitatem & inauditam excerceret partem siquidem oculorum, aurium; pedum, manuum auelli oporteret, nullumq; in corpore membrum foret, quod non incideret & decorticari imminuere deberet, quod barbaricum & immane foret. Cibus hic cœlestis, homo, quem in communionem sumpisti, in te conuersus est, iam non nisi vnus & idem es cum eo: cum igitur ab illo te separas, oculi partem illi aufers, pedes & manus illius truncas, aliaq; membra frustratim discerpis. *Quæ crudelitas immanis & inaudita.* Huc alludens Paulus magna energia, efficacique dicebat, *Tollens membrum Christi faciam membrum meretricis?* sed in effectibus pergamus vltimius.

Sacramentum hoc calorem & ardorem pietatis succendit, animasq; sancto quodam zelo & æstu inflammat. Huius rei figuram producam. Eliseus Propheta, cum mortuo puero super incubuisset, & oculos oculis, os ori, manibusq; manus applicasset, pueri caro calefieri cœpit, & vitam recuperauit, *Incubuit Eliseus super puerum, posuitq; os suum super os eius, & oculo: suos super oculos eius, &c. & calefacta est caro pueri.* Ita quoque credendum Prophetarum rege Christo in Sacramento hoc nobis se accommodante, & oculos, os, manus, totumque corpus nostro adaptante, animam pietate calefactum iri, & vitæ restitutum; *Etiam si mortuus fuerit, uiuet.*

Si cer-

Marc. 6.

Ioan. 1.

Psal. 81.

Ioan. 6.

Ioan. 6.

Gal. 2.

IV.
Eucharistia
pietatem
accendit.

4. Reg. 4.

Matt 9.

Luc. 3.

Si certum est, vti reuera est, fœminã Hæ-
morroissã, de qua in Euangelio scriptum,
quæque fluxu sanguinis laborabat, solo fim-
briarum Dominicę vestis artactu sanitati re-
stitutã fuisse: quam obsecro virtutem, quos
pietatis ardores, quos amoris æstus anima
artactu, imo reali proprię carnis & sanguinis
filij Dei manducatione in se sentiet? Sacra-
mentum hoc fornax est ardens, & flamma,
quæ semel in anima vbi fuerit succensa, fie-
ri non potest, quin ardeat, & scintillas eiacu-
letur. Huc respexisse Sapientem crediderim,
cum dixit, *Nunquid potest homo abscondere i-
gnem in sinu suo, vt vestimenta sua non ardeant?*
Non potest ignis amoris diuinitatisque ita
abscondi, quin se prodat, & in apertum foras
prodeat.

Psal. 22.

Gratiam hanc exprimere volens Spiri-
tus sanctus, metaphoricis vsus est verbis, ait
que apud Psalmistam, *Calix meus inebrians
quam praeclarus est!* Per inebriantem hunc cali-
cem Sacramentum hoc intelligit, in quo ani-
mæ ita deuotione & pietate accenduntur,
vt ebriz videantur, dicere igitur voluisse vi-
detur, quemadmodum ingenium & mens
illius, qui ebriz est, penitus à vino absorpta
sunt, ita quoque à gratia, quæ per sangui-
nem Iesu Christi in Eucharistia datur, ani-
ma pia ac spiritualis. De quo loquens Ambro-
sius, hancque metaphoram exponens ait, &
habetur de consecratione distinct. 2. *Quoties
cumq;* ait, *calicem Domini bibis, remissionem pec-
catorum accipis, & inebriaris spiritu, non carne.*
Quo respiciens etiam Apostolus Ephesius
confulit dicens, *Nolite inebriari vino, in quo est
luxuria, sed inebriamini spiritu sancto;* acce-
dendo nimirum ad Sacramentum Eucharis-
tiæ, in qua animæ Angelorum mentæ assi-
dentes, non minus à Spiritu sancto, quam
corpora vino mundi huius conuiuio inebriantur.

Lib. de Sa-
cram.

Ephes. 5.

V.
Eucharistia
dat robur
animis.

Ad hæc Sacramentum hoc animab. robur
& vires suppeditat. Quod præuidens & emin⁹
præfagiens Psalmographus hunc in modum
locutus est, *Parasti in conspectu meo mensam ad-
uersus omnes; qui tribulant me,* in quo aliam
mensam non intellexit quam Eucharisticã,
quæ asylum est & refugium animarum ad-
uersitatibus oppressarum, imo certissimum

aduersus Diabolo auxilium. Huc etiam re-
ferri debet illud eiusdem Prophetæ: *Exurgat
Deus, & dissipentur inimici eius:* in hoc enim
Sacramento vix exsurrexit Deus, & in animã
ingressus est, quin omne inimicorũ illius a-
gmen, atque omnes diabolicę turmę dissi-
pentur, & velut fumus euanescant. Hui⁹ oc-
casione aiebat Chrysostomus, ab hac nos
mensa recedere velut leones igniuomos, &
flammas spirantes, & dæmonibus terribiles
effectos.

Hom. 45. in
Ioan.

Milites Dauidici cum in Ægyptium ex-
haustis viribus languidum errantemque per
agros incidissent, ad regem illum deduxere,
dederuntque illi panem, quo vires recupera-
uit & animum, cuius deinde Dauid opera v-
sus est in latrunculis hostilibus inuestigan-
dis, quos illius ope industriaque confecit ac
profligauit. *Inuenerunt virum Ægyptium in a-
gro, & adduxerunt illum ad Dauid, dederuntque
ei panem vt comederet, & refocillatus est.* Æ-
gyptius hic peccatoris imaginem gerit, quę
concionatores, milites & pugiles De i ad
Christum per vitæ conuersionem, emenda-
tionemq; morum perducunt, qui sacrũ hunc
panem comedens, & corpore Dominico e-
nutritus, validus & robustus redditur, vires
recuperat pristinas, sæpeque dux & caput a-
gminis & exercitus Iesu Christi ad dæmones
& profligandos conculcandosq; constitui-
tur.

1. Reg. 30.
Allegoria.

Sæpe mecum tacitus demiratus sum, cur
sponsa in Canticis dilectum suum fasciculo
myrrhino similem dixit, *fasciculus myrrha di-
lectus meus mihi inter vbera comorabitur.* Hanc
porro tãdem eius reperi rationem, quod sic-
ut myrrha naturam corroboret, corruptio-
nem impedit, corporaque à vermibus aliaq; tum hoc
putredine putrescentiaque præseruat; ita Sa-
cramentum hoc, quod vere fasciculus myrr-
hæ, in quo Iesus Christus reeliter verus Ec-
clesiæ sponsus continetur, animabus nostris
robur & virtutẽ suppeditet, à peccati eas cor-
ruptione præmuniat ac tueatur, à malignarũ
cogitationum vermibus præseruet, eos de-
niq; venustiores, elegantioresq; reddat. Ad
quod illustrandum figurã è veteri testamen-
to depromam.

Cant. 1.

Sacramen-
tum
nima ad-
hæ, in quo Iesus
Christus reeliter
verus Ec-
clesiæ sponsus
continetur, ani-
mabus nostris
robur & virtutẽ
suppeditet, à
peccati eas cor-
ruptione præmu-
niat ac tueatur,
à malignarũ
cogitationum ver-
mibus præseruet,
eos deniq; venus-
tiores, elegantio-
resq; reddat. Ad
quod illustrandum
figurã è veteri
testamen-
to depromam.

Tres illi pueri, qui non nisi leguminibus
victi-

Dan. 1.
victi-

vicitabant, facies elegantiores, viuacioresque habuisse dicuntur, quam ceteri regij pedissequi, qui lautius & splendidius epulabantur, & regia e mensa quotidie alebantur. Apparuerunt vultus eorum meliores pra omnibus pueris, qui vescabantur cibo regio: quae verba exponens glossa addidit de suo, vultus eorum, quos panis satiebat, qui de caelo descendit, apparuerunt meliores. Eximiam hanc pulchritudinem & colorem insolitum panis, qui in Sacramento hoc comeditur, ascribens. Et sane ita se res habet; animae enim, quae coelesti hoc pane vicitant, coram Deo elegantiores, venustioresque apparent, gratioremque vultum praefertunt, quam quae deliciis & voluptatibus, quae sunt escæ regiae mundi huius, enutrientur.

Exod. 34. &
29.

Moyses cum in monte Synai quadraginta dies mansisset, rutilante splendensque facie descendit, adeo vt Hebraei in vultu illius oculos intendere non valerent: noua hæc qualitas & insolitus facie splendor ac fulgor nouam, quam Propheta e diuino perceperat colloquio gratiam, designabant. Ita quoque anima e sancto Eucharistiae monte descendens, adeo lucida & venusta apparet, vt mundani eandem quodammodo videre nequeant, nec nisi indignando luminis illius splendorem intueri; & quemadmodum coram mundi oculis formosa & venusta apparet; ita quoque in seipsa reficitur ac satiatur, iuxta Propheticum illud *Edent pauperes, & saturabuntur*: quod Eusebius Caesariensis ante me ad Eucharistiam retulit, per pauperes intelligens humiles atque illos, de quibus apud Matthæum sermo, *Beati pauperes spiritu*, aitque hoc Sacramento hominem penitus satiari, voluntatem per charitatem, intellectum per cognitionem, memoriam denique beneficiorum recordatione. O panem, qui esurientes satias, afflictos consolaris, prostratos erigis, aegris mederis, languidos calefacis & succendis, pauperes ditas, miseros beas, imbecilles corroboras; pigros excitas, & animas inflammas! Hi sunt sacramenti huius effectus, qui ad animam spectant, iam producam illos, qui corpus cœernunt, quos in secunda concionis parte deducturum me promiseram.

Psal. 21.
Lib. 10. de
demonstr.
Euang. c. 7.
Matt. 5.

Hoc itaque Sacramentum, auditores, non animæ modo virtutem communicat, sed in corpore etiam eandem patefacit. Atque vt in transfiguratione gloria, quæ in Iesu Christi anima conclusa erat, non in corpus modo deriuata est, sed ad ipsas etiam vestes dimanauit, quæ niuis instar candidæ factæ sunt, *Et vestimenta eius facta sunt alba sicut nix, &c.* Ita quoque occulta & arcana Sacramenti huius virtus non in anima solum continetur, sed exterius etiam se prodit, & in ipso corpore apparet. Atque idcirco Cyrillus Hierosolymitanus ait, Sacramento hoc tum animam, tum corpus sanctificari: Gregorius vero Nyssenus salutare medicamentum vocat, prauas corporis nostri affectiones corrigens: equidem addo ipsas etiam ægritudines, morbosque eodem fugari, profligarique.

Magnum profecto miraculum fuit, in Israelitarum de Ægypto exitu inter sexcenta hominum arma gerentium millia, & exceptis etiam foeminis & pueris, nullum inter eos infirmum, imo ne morbidum quidem, aut languidum inter greges pecus inueniri: ita porro hoc obseruauit Dauid, *Non erat in tribus eorum infirmus*, omnes sanitatem hanc & vegetam corporum dispositionem agni Paschalis manducationi ascribunt: si hoc vere Sacramentum hoc a mihi fit verisimilius, veriagni, Iesu Christi inquam, manducationem, quæ in Eucharistia peragitur, animam a peccatis, ac sæpe numero corpus a morbis tueri. Huc collineans Apostolus ad Cor. ait, plurimos, quod male communicassent, & indigne corpus & sanguinem Domini manducassent, in varios grauesque morbos incidisse, *deo inter vos multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi.* Adeo vt qui digne preciosum hoc corpus recipit, iure meritoque dicere queat, quod olim Psalmographus, *Non timeb mala, quoniam tu mecum es*, id est, cum mecum sis, & ego tecum Domine in Sacramenti huius receptione, nullam timebo aduersitatem, nullum animæ maium, quod peccata sunt, nullum etiam corporis, quod ægritudines & morbi, formidabo.

Atque hæc est ratio, cur Sacramentum hoc in sacra Scriptura vitæ panis nuncupetur, *Pa-*
nis

Matth. 17.

Catech.

myst. 4. O-
rat. catech.
c. 37.

Psal. 104.

1. Cor. 11.

Sacramen-
tum panis
vitæ dici-
tur.

Ioan. 6.

mis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vi-
ta. quod corpus ab imbecillitate & agridi-
dine naturali præsuerans in causa sit, cur vi-
ta potiarur diuturniori, atque ita se rem ha-
bere credendum est. si enim ad nudam Pro-
phetæ vocem & clamorem clamantis, ossa
arida, ossa arida; ossa ad vitam redierint, &
corpori vnita constiterint; si Hamorhoi-
sa ad contractum vestis Iesu Christi sanita-
tem recuperavit; si Petri umbra morbos de-
pulit; si pallium Eliæ prophetæ donum Eli-
æo communicauit, & aqua Iordanis illi trā-
situm concessit; an non potiori ratione Chri-
sti corpus vobis in hoc Sacramento vitam
conferet, & ab omni morbo infirmitateque
tuebitur?

Ita enim corpus defendit, tuetur, & vndiq;
communit, vt a nullo inuadi queat, & ad o-
mnem fortunæ casum aduersitatēq; inui-
ctum reddat, nulliq; cedens insultui. Si enim
Iob in afflictionum medio dicere potuerit,
Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnes con-
tra me; Christianus, qui hoc in Sacramento
vere Deum suum recipit, & iuxta se collo-
cat, multo securior esse potest, nihilq; in o-
mnibus mundi casibus, imo & morbis infir-
mitateq; formidare.

Debilis fides reguli sciebat, Christū, si vel
descendere, & præsens adesse dignaretur, filiū
à morbo liberare posse, vitamq; conseruare;
quare obsecrans ait, Domine descende, priusquam
moriatur filius meus. Eiusdem farinae erat & fi-
des Marthæ, cum diceret fratrem, si Christus
adfuisset, moriturum non fuisse, Domine si
fuisse hic, frater meus non fuisset mortuus. Cum
igitur idem hic Deus in Eucharistia præsens
adfit, perque communionem animæ nostræ
vnitus sit, & in corpus nostrum receptus; an
non certissime credendū, eadem illum pelle-
re potestate, tam in morbis scilicet depellendis,
quam vita nostra planganda? si ad ossū Eli-
æi contactum mortuus ad vitam redire po-
tuit; an non Christi filij ipsius Dei corpus ea-
dem virtute pollebit? & an non, quod multo
minus, agridines corporales persanabit ac
tollet?

Sacramentum hoc aduersus omnes in-
firmitates morbosque & ad vitam conser-
uandam adeo efficax & potens est, im-
Bessierom. 3. De Sanctis.

mortalitatem vt causetur, corporaque ad
omni corruptione, putredineve præstet im-
munita. Ideoque S. Ignatius in Epistol. ad E-
phes. ipsum Pharmacum immortalitatis, & Epist. 16.
Cyllus Alexandrinus cibum nutrientem ad
immortalitatem & vitam æternam, nominare
non dubitarunt. Ambo verbis illis Christi ap-
ud Ioannem innixi: Qui manducat meam Ioan. 6.
carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam
æternam.

Huc facit, quod de arboribus quibusdam In-
Aues qua-
diæ Orientalis tradunt historici, quæ quod tum caro
cinnamomi, cariophyllorum, musciq; flore, in corrupti-
alijque arboribus odoriferis victitent, car-
bilis.
nem sibi parant incorruptibilem, & non pu-
trescibilem. Si arbor hæc corpora auicularū
à corruptione defendere potest; & à putredine
tueri, non mirum, si corporis sanguinisq;
Iesu Christi, qui vera arbor vite, sumptio ho-
minum corpora immortalia & incorruptibi-
lia reddere queat. Vitæ arbor in medio Para-
Gen. 2.
disi condita hanc à Deo virtutem nacta erat,
vt corpora à morte conseruare posset & im-
mortalitatem reddere; & quoniã arbor hæc
Iesu Christi typus est, qui vera vitæ arbor in
medio Ecclésiæ constituta, dico, solam hanc ho-
mini immortalitatem conferre posse, iuxta
id Euangelium, Qui manducat hunc panem, vi-
uet in æternum. Omnes, quos in mundo repe-
rire est cibos, corruptioni obnoxios nos red-
dunt, inq; cineres nos paulatim redigunt, &
nil minus cogitantes conuertūt; solum hoc
Sacramentum, cibus inquam cœlestis & di-
uinus, à morte corruptioneque nos defendit
ac protegit.

Stratonicus dux, referente Plutarcho, cum Stratonici
quodam die per agros obambulare, vidit apophthe-
multos è puteo magno labore sudoreque ag-
gma.
quam haurientes, à quibus petijt, nam ad bi-
bendum sapida & idonea foret; cumque om-
nes sapidam esse, & omnes accolæ regio-
nis ex eadem bibere afferent, sibi id non vi-
deri ait, sed noxiam potius & insalubrem, at-
que hanc dicti sui rationem reddidit, quod
omnes, qui ex eadem biberent, pallidulos ci-
nereolq; cerneret, quod aquarum potationi
ille adscribebat, quæ colorem immutabant,
& pallorem inducebant. Idem omnino de ci-
bis mundi, omnibusque, quæ hic haberi pos-
sunt

Ezech. 17.

Mat. 8.

Mat. 9.

1. Reg. 2.

Iob. 17.

Ioan. 4.

Ioan. 11.

4. Reg. 13.

Eucharistia
immortali-
tatis causa.

sunt deliciae, cogitandum: quicumque enim pallidos hominum vultus & mortis colorem, quem omnes naturae vultu praeferrunt, contemplatus fuerit, iudicabit, cibos hos & aquas insipidas in causa esse, cur corruptioni sint obnoxij: sed hoc in sacramento vita confertur, & esca haec supernaturalis mortem mortalitatemque excludit, *Qui manducauerit ex hoc pane, viuet in aeternum.* Profecto sacramentum hoc immortalitatem causatur, eritque in generali mortuorum resurrectione causa, cur corpora resurrectura sint,

Ioan. 6.

Sacramentum hoc resurrectionis à Patribus nominatur: ac deinde porum nostrae causam Eucharistiam futuram; quod carnae huic moli vires, virtutemque à morte ad vitam resurgendi suggerat. Atque idcirco huc trahi potest illud Isaiae, *Viuient mortui tui, interfecti mei resurgent, &c. quia ros lucis ros tuus, & terram gigantum detrahes in ruinam.* Quo loco haud dubie de resurrectione locutus est, atque filius patri ait, *viuent mortui tui, & mei quoque ad vitam resurgent, quod manna, quod emisisti, luminis quidam ros fuit, quo terram daemone in ruinam detraxisti, vel sepulchra intelligi oportere, in qua daemones & mors, feci illi gigantes & metuendi mortuos transmittunt; simulque notandum, per rorem hunc luminosum Hebraeorum manna intelligi non posse, sed tropologice figurateque hoc sacramentum; quod manna non nisi nocte plueret, & sole ex oriente liqueceret; ad hoc ros luminis appellatur: ad haec tempus legis Mosaeicae tempus erat nocturnum ac tenebrosum, hoc vero claritatis, diei & luminis, iuxta id Apostolicum, *Nox praecessit, dies autem appropinquauit.* Quidquid demum sit, videtur Propheta sub obscuris verborum horum in uolucris de Eucharistia locutus, ac dicere voluisse, illam potissimum mortuorum resurrectionis causam esse. Quod egregia ex Apocalypsi deprompta figura faciet manifestus.*

Sacramentum hoc ros luminis.
Rom. 3.

Suas enim Ioannes visiones enarrans, vidisse se ait animas interfectorum sub altari clamantium ac vindictam deposcentium,

vidi sub altari Dei animas interfectorum clamantium, usquequo Domine. Ait vidisse se animas sanctorum orantium Deum, ut iudicis instar descenderet, eo quod à corpore sequestrata plena integraq; beatitudine non fruerentur; ac sub altari clamasse, quod scirent, per sacramentum hoc, quod in altari continetur, corpora sua resuscitanda, tuncque gloriam & felicitatem eorum plenam ac perfectam fore: Idem quoque docet in Evangelio suo idem Ioannes, *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.*

Apud veteres moris erat, ut in solenni Imperatorum Consulumque epulo conuiuus donaria darentur, & apophoreta, quae domum deferrent, imo & serui interdum, qui mensae seruerant, in libertatem vindicabantur; restatur hoc Tertullianus. In epulo Eucharistico maior etiam magnificentia splendorque apparet, quod hic pretiosum illud monile corporis Domini, donariumque amplissimum donetur, peccatoribusque, qui vera mancipia, libertas; quod vnum est praecipuis sacramenti huius effectus sit corporum resurrectio, & in die iudicij, quo generalis omnium mortuorum fiet resurrectio, ipsa creatura liberatur à seruitute corruptionis filiorum Dei, ut refert Apostolus.

Eia igitur, Auditores, resurrectionem istam generalem expectantes sapius ad regium hoc & magnificum conuiuium accedamus; sacramento hoc admirabili, quod tantos tamque praclaros in animo, corporeque effectus producit, animam pascamus, cibum hunc, qui recipientibus robur, vitamque confert, frequentemus. Magnus sacerdos Melchisedech Abrahamo, è conflictu cum defatigatus & fractis viribus, rediret, fructum panis dedit, ut recuperatis restauratisque viribus, Deo vota & sacrificia persoluat. Ita quoque summus Pontifex Christus, cum Apostolos defatigatos & animum despondentes cerneret, panem illis Angelorum dedit, & eundem quoque nobis in afflictionum nostrarum imperu, & tentationum conflictu communicat, ut animae refectae, confortataeque, viribus recuperatis fidele illi obsequium persoluant.

Agnus

VII.

Gen. 14.

Exod. 10.

Agnus typicus & figurans Israelitis vires & animos dedit, captiuitate Aegyptiaca se vt eximerent; neu prius egredi potuere, quam manducatio hæc peracta esset, illiusque sanguine postes & domorum tincta superliminaria. Quod certissimum prælagium & verissimum est, sacramentum hoc, in quo verus Paschalis agnus continetur, robur & animos suggerere, a peccati seruitute & mundi huius Aegypto exendum: neu prius se egredi quis nostrum posse speret, aut in libertatem vindicari, quum agnū hunc comederit, & pretio suo illius sanguine animæ postes & introitus tinxerit. Ita quippe in Euangelio scriptum legimus: *Nisi manducaueris is carnem filij hominis, & biberis eius sanguinem, non habebis vitam in vobis.*

Ioan. 6.

Psal. 77.

Serm. de pace laus. dand.

Verba illa Psalmi 77. *Panem Angelorum manducauit homo*, interpretes nonnulli hoc modo legunt, *Panem fortem*: vt hinc manifestum fiat, sacramentum hoc robur & animos suggerere; & sane sanctus Cyprianus durantibus Ecclesiæ persecutionibus, Christianos exhortabatur, hoc vt se sacramento communirent, quod timidis animos addere, & e ceruis iciones animosissimos reddere asse- rebat.

Huius occasione Diuus Ambrosius venerabili huic sacramento historiam Gedeonis accommodat, qui quadam nocte Madianitarum castra exploraturus, militem quemdam in excubiis collocatū socio narrantem clanculo audiuit, *Videbatur mihi quasi sub cineribus panis ex hordeo so. ui, & in castra Madian descen- dere, cumque peruenisset ad tabernaculum, percussit illud atque subuertit, & terra funditus coaquauit.* Cui socius percussus respondit; *Non est hoc aliud nisi gladius Gedeoni*, qui nobis omnib. vitam eripiet, & aciem nostrā disperdet ac subuertet. Equidem somnium hoc prophetiq̄ loco habens, dico panem hūc sub- cinerium non esse aliud, quam pretiosum Iesu Christi corpus, sub humanitatis nostræ cineribus coctum efformatumque: sed panem fermento malitiæ carentem; quique omnes inimicos nostros in fugam agit: gladium quoque non Gedeonis, sed Iesu Christi, qui potentias infernales subuertit ac dissipat. *O Deus refugium nostrum & virtus, ad-*

Iudic. 7.

Psal. 45.

iuor in tribulationibus, que inuenorunt nos nimis.

Vos igitur, Auditores, auditis tam eximij, admirabilibusq; effectibus, ad eorum patratorem auctoremq; accedite; dispicite vobiscum, quomodo seipsum in cibū & escam dederit, inque sacrificium pro nobis obtulerit: quare & vos ipsos in dignum præsentia sua sacrificium offerre, nihil inquam in vobis amplius carnale, mundanum nihil, aut terreste appareat. Quidam in Regum historia cum cadauer ad sepulchrum deferrent, & in via latrunculos conspicati essent, perterriti percussique, fuga sibi, cadauere interea in Elisæi sepulchrum coniecto, consuluerunt: sed mox vt ipsum sanctas Prophetæ reliquias contigit, resuscitatum in pedes sterit, ac vitam recuperauit; vnde fit igitur, fideles, vt frequenti hoc Iesu Christi contactu manducatio neq; e peccatis vestris non excitemini, & ad gratiæ vitam non redeatis? nisi quia vitij scaretis & inquinati estis sordib. Tobias Iunior quamprimū vt oculos felle piscis inunxisset, visum recuperauit; qui fieri igitur dicam, quod post tam salutarem medicinam ac pharvacum, totiesq; iterum, adeo etiam- num cæcutiatis?

4 Reg. 13.

Daniel Propheta Babylonicis sacerdotib. Dan. 14. insultabat illudebatque, quod mortuo Deo, qualis Bel, cibos & fercula apponerent; sed magis deplorem oportet, quod cibus hic ce- lestis mortuis, i. e. peccatoribus, qui corpore quidem viuentes, anima mortui sunt & putrescentes interne, administraretur.

Te igitur omnipotens atq; æterne Deus oramus & obsecramus, vitam ijs vt conferas, tu inquam, qui mortuos excitas, eque sepulchris educis foetidus & putrescentibus; tu qui clauis mortis & inferni gestas, qui vita ipsa, quique vel vnico verbo ossa cadaueraque Ezechielis excitas & viuificas. Sopitos hos benigne & misericors Deus excita, mortuos ad vitam renoca, afflictos consolare, totque ægris infirmisque sanitatem confer; quique nos nutris & pascis, quique te in cibum in sacramenti huius mirabilibus dedisti, in nobis obsecro præsta, quod in Eucharistia hac re ipsa efficis, in corpore hosce effectus patra, ab infirmitatibus in præseruans; ad resurre-

tionem vocans, immortalitatem illi referuans, passiones edomans, appetitus refrenans, & vires illi ac robur conferens, in anima vero hos: gratiam amplifica, peccata illi condona, pietatem in illa succende, & spiritualibus virtutum reliquiis illam locupleta, & post confectum vite huius curriculum gloriam illi in celo confer immortalam, ad quam nos Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus perducant. Amen.

CONCIO SEPTIMA.

INFR OCTAVAM
VEN. SACRAMENTI.

SEPTIMUM MIRABILE.

De admirabili preparatione ad Sacramentum hoc necessaria.

Partitio.

1. De honore mensæ Eucharisticae.
2. Sub una specie totum dari Sacramentum.
3. Preparatio communicatio necessaria.
4. Expiatio se & expiatio quæ necessaria.
5. De indigne sumantibus Eucharistiam.
6. Pars Epilogus.

Memoriam fecit mirabilia suorum misericors, & miserator Dominus, etiam de die timentibus se. Plal. 110.

FIGVRA.

1. Reg. 6.

PHILISTHÆI idolorum cultu infames, & veri Dei ignari, quod arcam testamenti magna temeritate, imprudenterque in ara idoli collocassent, insignes temeritatis pœnas dederunt, quodque tam sanctas reliquias profanassent, & tam vili pendissent, inaudita, infamique castigatione à Deo puniti fuere: ita peccatores profani & imprudentes, qui Eucharistia sacramentum

in animæ suæ ara constitunt, in quo idolum peccati adoratur & colitur, in discrimine versantur, ne grauissime à Deo puniantur, & coelestis indignationis, iracundiaque flagella experiantur. Est quin etiam læsa maiestatis diuinæ crimen, idque in summo gradu: vix igitur illi, qui illius se reum statuit, quemadmodum è contra summum bonum est, & totalis animæ salus, digne illud recipere, & preparationem debitam, conuenientemque afferre. De hac hodierna die loqui decreui, quod vt etiam digne fiat, sanctissimi Pneumatis gratiam, auxiliumque inuocemus, Deiparæque intercessionem interponamus oportet: quare magna animi dimissione, mente in celo, genibus in terra constitutis dicamus.

AVE MARIA.

David rex magnus, & non minor Propheta, exaggerans quot Deo nominibus deus esset, inter cetera hoc vel maximum & potissimum posuit, quod scilicet Deus nutritium agens mensam illi crearet, quæ solatio illi & refugio in omnibus aduersitatibus calamitatibusque foret, *Parasti, inquit, in conspectu meo mensam aduersus omnes* Psal. 22. *qui tribu' ant animam meam* Perinde ac si diceret, Teneor haud dubie Deus meus, multisque nominibus deus sum ad immortales & æternas tibi gratias agendas, quod cum tibi mundi me pulvere eduxisse non sufficeret, & è pastore ouium totius Israelis Principem constituisse, superbe me quoque & regis pacem enutrireque volueris, à mensa me brucorum ad Angelicam transferendo: de mensa communionis, deque sacramento Eucharistico loquebatur, ad quod homo cum inuitatur, maiorem hoc in mundo gloriam honoremque optare non posset.

Esther reginarum omnium formosissima, cum ad conuiuium quod parauerat, cuique Persarum potētissimus Monarcha interfuturus erat, Amanum purpuratum, ceteris exclusis, vocasset, tanti Aman beneficium hoc fecit, vt gloriabundus apud suos hoc se nomine iactaret, *Regina Esther nullum alium voca-*

uit